

Samenvatting resultaten onderzoek

‘Het perspectief van patiënten op medicijn terugroepacties, hun ervaringen en wensen’

Het AMP panel heeft in september en oktober 2024 deelgenomen aan een vragenlijst over medicijn terugroepacties. Medicijn terugroepacties worden uitgevoerd om te voorkomen dat een patiënt een medicijn gebruikt dat niet voldoet aan de bepaalde eisen. Zo kan een medicijn bijvoorbeeld onzuiverheden bevatten of kan een medicijn niet goed werken. In een vorige studie zagen we dat in Nederland tussen 2017 en 2021 ongeveer 855.000 medicijnwisselingen veroorzaakt werden door medicijn terugroepacties.

Er is nog maar weinig onderzoek gedaan naar wat de impact van een terugroepactie is op patiënten en wat patiënten er eigenlijk van vinden. Voorafgaand aan het onderzoek met het AMP panel hebben we eerst een kleinschalig onderzoek uitgevoerd. Met behulp van groepsgesprekken hebben we een aantal thema's en subthema's kunnen bepalen die voor patiënten relevant en belangrijk zijn. Zo bleek dat niet iedere patiënt bekend was met het begrip terugroepactie en dat de communicatie over terugroepacties als beperkt en onduidelijk werd ervaren. Op basis van deze en andere thema's is de vragenlijst ontworpen die aan het AMP panel is voorgelegd.

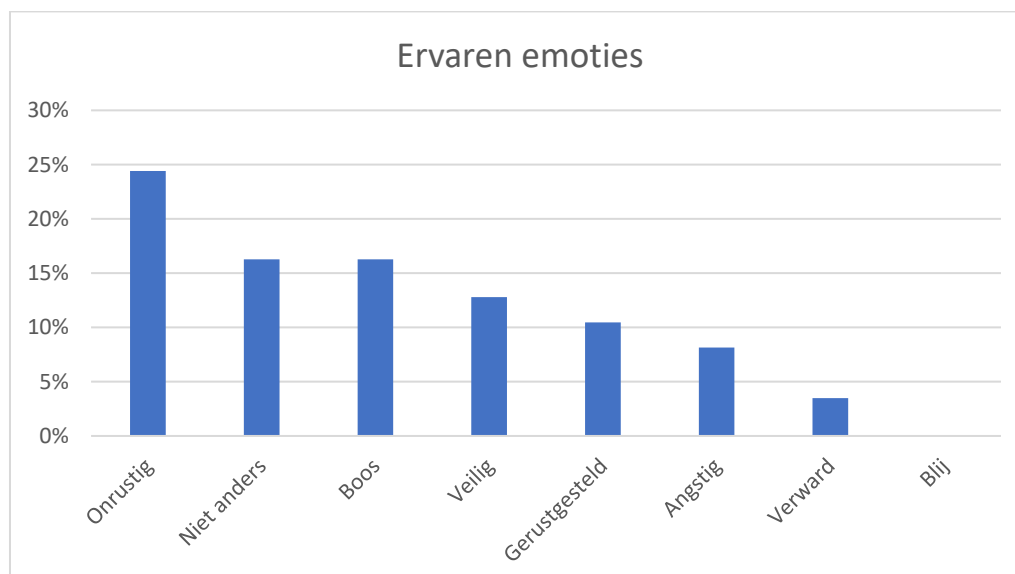
Met deze vragenlijst is onderzocht in hoeverre patiënten geraakt zijn of zouden zijn door een medicijn terugroepactie. Heeft een terugroepactie bijvoorbeeld effect op het vertrouwen of het gebruik van medicijnen. Aanvullend is gevraagd wat patiënten belangrijk vinden als een terugroepactie wordt uitgevoerd en welke informatie zij nodig hebben.

Er hebben 3047 leden gereageerd op de vragenlijst waarbij 2813 personen de vragenlijst volledig hebben ingevuld. De gemiddelde leeftijd was 70,1 jaar en 59,5% was man.

Deelnemers die een terugroepactie hebben ervaren

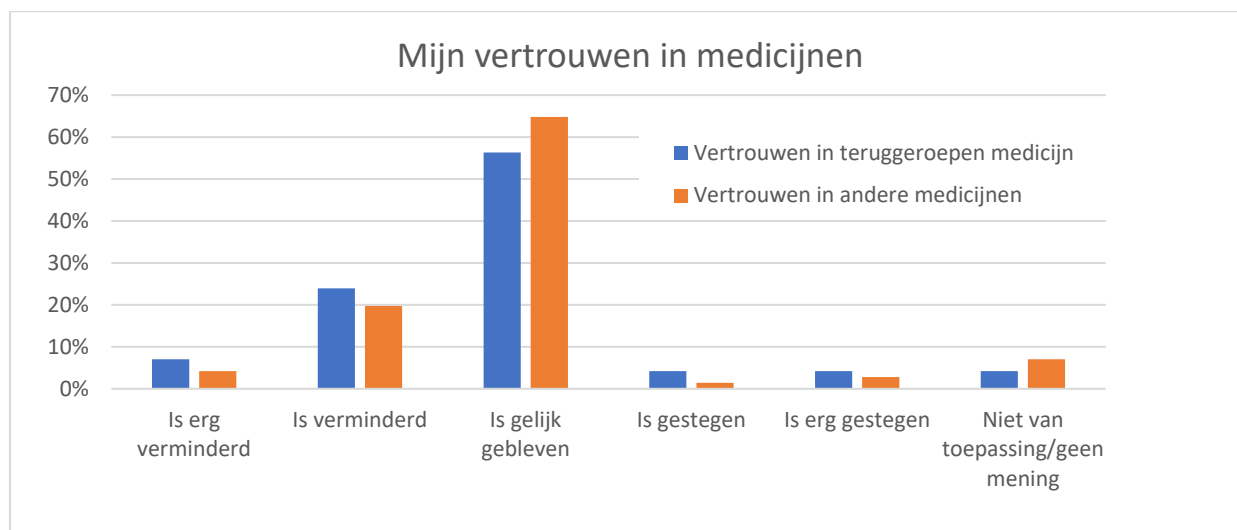
Uit 3047 respondenten gaven er 95 (3,1%) aan een terugroepactie van medicijnen te hebben meegemaakt. Deelnemers beschreven verschillende emoties te ervaren door een terugroepactie (Fig. 1). De meeste deelnemers gaven aan dat een terugroepactie tot onrust en boosheid leidde. Aan de andere kant gaf een deel van de deelnemers aan zich gerustgesteld en veilig te voelen, of niet anders dan anders.

Figuur 1. Emoties die patiënten ervaren door een terugroepactie van hun medicijn.

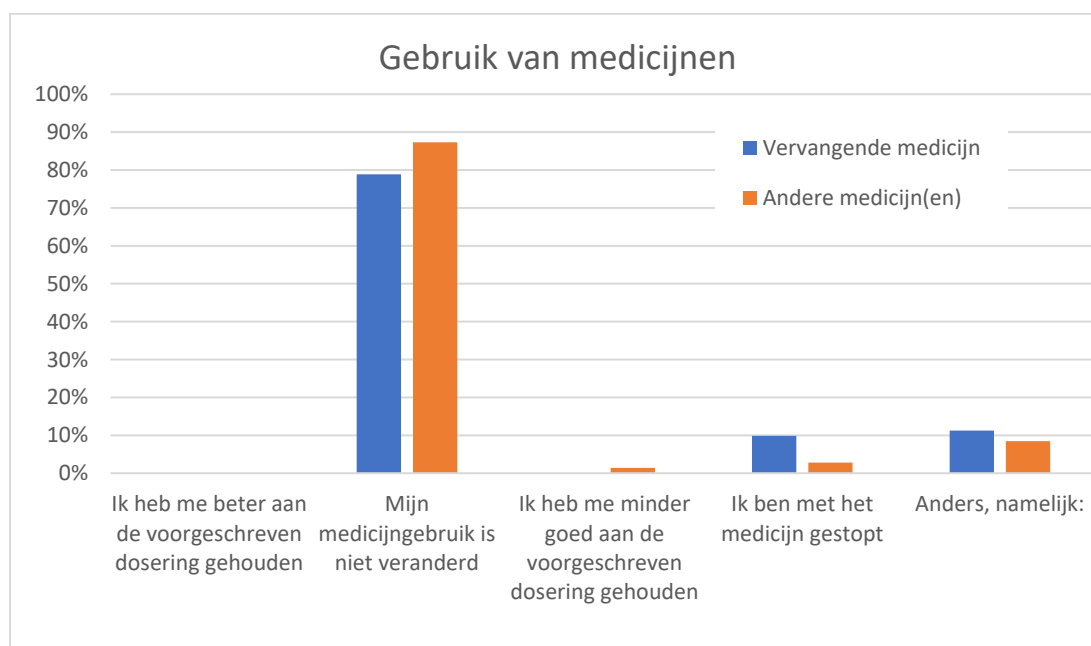
Het merendeel van deze deelnemers gaf aan dat het vertrouwen in hun teruggeroepen medicijn en andere medicijnen gelijk is gebleven (Fig. 2). Ongeveer 20% van de deelnemers gaf aan dat het vertrouwen is verminderd waarbij een klein aantal aangaf dat het vertrouwen erg was verminderd door de terugroepactie.

Figuur 2. Mate van verandering van vertrouwen in medicijnen door een terugroepactie bij patiënten die een terugroepactie hebben meegemaakt

Het medicijngebruik van de meeste deelnemers is niet veranderd door een terugroepactie (Fig. 3). Een klein deel gaf aan dat ze zijn gestopt met het gebruik van het vervangende medicijn of hun andere medicijnen.

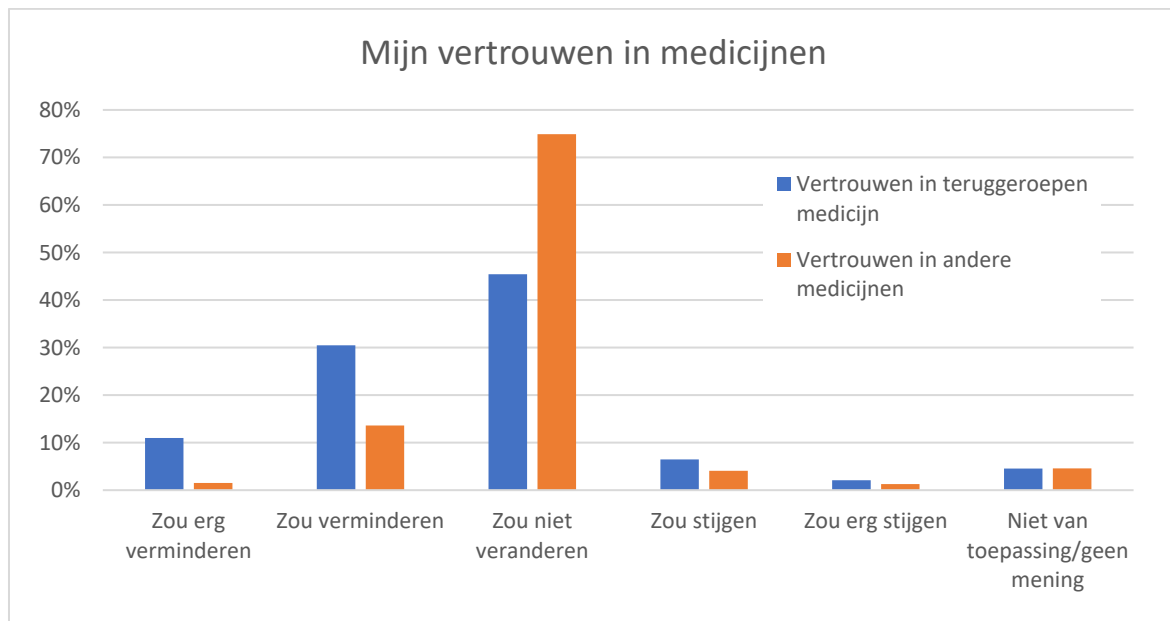
Figuur 3. Mate van verandering van gebruik van medicijnen door een terugroepactie bij patiënten die een terugroepactie hebben meegemaakt

Deelnemers zonder ervaring met een terugroepactie

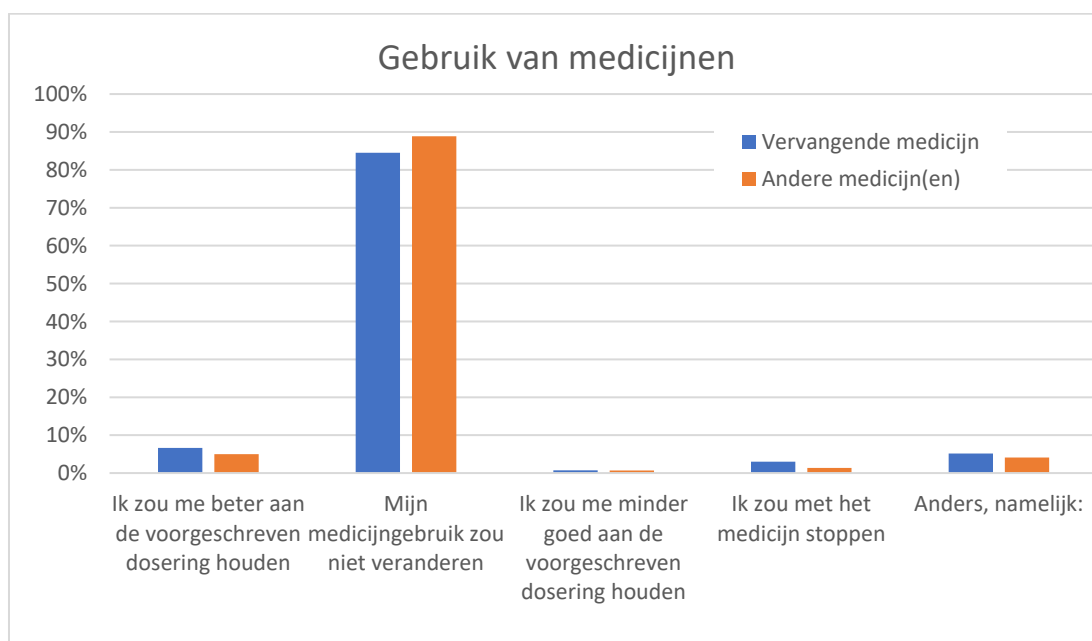
De deelnemers die nog geen ervaring met een terugroepactie hadden (2952 mensen), hebben we een voorbeeld van een medicijn terugroepactie voorgelegd. In dit voorbeeld blijkt een medicijn een hele kleine hoeveelheid van een stofje te bevatten dat een iets verhoogd risico op kanker geeft. Vervolgens is gevraagd hoe de deelnemers zouden reageren als hun dit zou overkomen. Hieruit blijkt dat het vertrouwen in medicijnen voor een wat groter aantal mensen zou verminderen of erg zou verminderen (Fig. 4).

Figuur 4. Mate van verandering van vertrouwen in medicijnen door een terugroepactie bij patiënten die geen terugroepactie hebben meegemaakt

Een groter deel van de deelnemers zonder ervaring met een terugroepactie ten opzichte van de deelnemers met ervaring, gaf aan zich beter aan het recept van de voorschrijver te houden na een terugroepactie (Fig. 5). Een kleiner aantal zou stoppen met het vervangende of andere medicijnen.

Figuur 5. Mate van verandering van gebruik van medicijnen door een terugroepactie bij patiënten die geen terugroepactie hebben meegemaakt

Conclusie

Deze resultaten laten zien dat patiënten een terugroepactie wisselend ervaren. Voor een deel leidt het tot onrust en boosheid, en bij anderen tot een gevoel van geruststelling en veiligheid. Het merendeel gaf aan dat het vertrouwen in medicijnen behouden blijft en dat ze hun medicijnen hetzelfde zijn blijven gebruiken. Een klein deel gaf echter aan dat het vertrouwen is afgenomen en dat ze het medicijn minder goed gebruiken of zouden stoppen met het medicijn. We gaan deze resultaten nog verder bekijken om uiteindelijk betere adviezen te kunnen geven over hoe mensen het beste over terugroepacties geïnformeerd kunnen worden, om te voorkomen dat zij het vertrouwen in hun medicijnen verliezen.